

Prostředky mimosoudní intervence ve vztahu lékař - pacient

Abstrakt

Tématem rigorózní práce je představení a zhodnocení jednotlivých mechanismů, které může využít lékař v případě, že nastane problém v rámci terapeutického vztahu mezi ním a pacientem při poskytování zdravotní péče. Byť terapeutický vztah je zpravidla dvoustranným vztahem založeným na vzájemné důvěře, nabízí právní předpisy systém intervenčních prostředků, jež je možné iniciovat v případech, kdy mezi lékařem a pacientem nelze dosáhnout konsensu o dalším postupu při poskytování zdravotní péče pacientovi.

V úvodní části rigorózní práce je zblízka představen terapeutický vztah mezi lékařem a pacientem. Pozornost je věnována právnímu zakotvení tohoto vztahu, a to zejména s ohledem na zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, a na Úmluvu o lidských právech a biomedicíně. V tomto kontextu je i zmapován vývoj terapeutického vztahu včetně představení jednotlivých modelů vztahu lékař-pacient, které byly v průběhu historie objeveny. Dále jsou nastíněny základní práva a povinnosti, a to jak lékaře, tak pacienta, jež představují esenciální základ terapeutického vztahu. Zvláštní místo zaujímá vymezení důvěry mezi lékařem a pacientem, neboť není-li vzájemně uplatňována, vznikají mezi stranami problémy, které je nutné dále řešit.

Rigorózní práce ve své praktické části je orientována na představení jednotlivých způsobů intervence do terapeutického vztahu, které může lékař využít. Intervence je v tomto kontextu vnímána jako zásah třetí osoby do terapeutického vztahu za účelem narovnáání vztahů mezi lékařem a pacientem v zájmu obnovení vzájemné důvěry mezi stranami a zajištění pokračování poskytování adekvátní zdravotní péče. Rozhodujícím kritériem pro sestavení systému příhodných mechanismů pro řešení problémů mezi lékařem a pacientem v této rigorózní práci, je jejich aktivace ze strany lékaře. Ačkoliv iniciátorem některých z těchto mechanismů může být i sám pacient, tato rigorózní práce se soustředí na možnosti lékaře, nikoliv pacienta, aktivně usilovat o narovnáání terapeutického vztahu a za tímto účelem vyhledání odborné pomoci dle typu shledaného problému. Tyto mechanismy jsou rozděleny do dvou skupin dle toho, zda příslušný intervent se nachází v dispozici poskytovatele zdravotních služeb, u něž působí lékař, či zda se jedná o mechanismus nacházející se mimo působení tohoto poskytovatele zdravotních služeb.

Jádrem práce je popsání jednotlivých způsobů mediace terapeutického vztahu prostřednictvím příslušného interventa. Tyto mechanismy jsou představeny vždy se zaměřením na stejné vlastnosti, a to kdo je osobou interventa (jaké jsou předpoklady pro naplnění této funkce,

jakou má roli při intervenci atd.), jaká je podstata daného způsobu intervence (jak je právně ukotvena, k řešení jakého typu problému mezi lékařem a pacientem je vhodný atd.), jaký je průběh intervenčního jednání (zda je průběh formálně stanoven, jaká mají práva a povinnosti jednotlivé strany atd.) a jaký je výsledek intervenčního jednání (zda je tento výsledek závazný a neměnný či nikoliv). Na základě porovnání těchto stejných vlastností jednotlivých mechanismů je závěrem rigorózní práce vyhotovena hierarchie prostředků intervence a je učiněno jejich zhodnocení.

Poslední část rigorózní práce představuje vhled do současné praxe vybraných poskytovatelů zdravotních služeb v otázce prostředků intervence do terapeutického vztahu.